

VEXALA BYAFORSKARE R.F. Vexalan kylätutkijat r.y.

Yhdistyksen tarkoitus on kartoittaa kotiseudun vanhoja perinteitä ja elämäntapoja ja erityisesti tutkia maastamuuttajien kohtaloita, tiedoksi jälkipolville. Yhdistys pyrkii kartoittamaan, kokoamaan ja dokumentoimaan kylän perinteitä, suullisia ja kirjallisia sekä elämänkohtaloita ja vanhoja työtapoja.

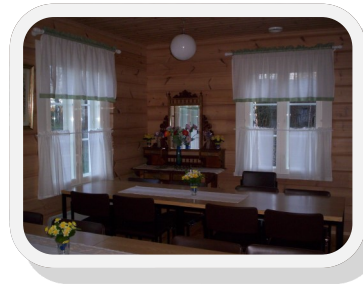
Vexala byaforskare julkaisi ensimmäisen kirjansa vuonna 1992, "Vexala by - förr och nu", nro 1. Tähän mennessä on julkaistu kaikkiaan kahdeksan kirjaa.

Yhdistys järjestää myös keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia, kokouksia ja maastamuuttajatapaamisia sekä harjoittaa yhteistyötä muiden maastamuuttaja- ja paikallishistoria yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

MAASTAMUUTTAJATALO ELVIRA

Talossa on hyvin varusteltu keittiö ruokailu-
tioneen 30:lle henkilölle sekä yöpymis-
mahdollisuus kuudelle henkilölle.

Kylän kahvila on kävelyetäisyydellä.

VEXALAN KYLÄARKISTO

on Vexala byaforskare r.y.:n ylläpitämä ja sijoitettu asianmukaisesti tiloihin Elvira-
maastamuuttajatalossa. Yhdistys tarjoaa aiemmin ja edelleen toiminnassa oleville yhdistyksille sekä yksityishenkilöille mahdollisuuden turvalliseen asiakirjojen säilyttämiseen: asiakirjat - painetut ja käsinkirjoitetut, äänitallenteet, valokuvat, kartat ja muut tallenteet - jotka koskettavat Vexalan kylää ja lähiseutua.

Ottakaa yhteyttä mikäli teillä on materiaalia!

Puh 050 577 1602 Catrin Wiik.

<http://emigranhusetelvira.jimdo.com/>

Maastamuuttaja Elvira Sundell
testamenttasi osan
omaisuudestaan Vexala
byaforskare r.f.:lle
rakennuttaakseen talon
hänen ja hänen isänsä
Edward Sundell'in muistoksi.

**Maastamuuttajatalo
Elvira**

**Räv mossavägen 6 B
Vexala
66950 Munsala**

Varauksia ja tiedusteluita
voi tehdä taloemännältä
Åsa Björklund puh 0407312415 tai
Gurli Dumell puh 050-5458102.

Elvira Sundell, 1906-2000

Vuonna 1888 päätti 16-vuotias Elvira Sundellin isä Edward, että oli aika jättää kotikylä Vexala etsiäkseen onnea vieraista maista samoin kuten vanhempi veli Erik Johan oli muutamia vuosia aiemmin tehnyt. Edward saapui Pidgeon Baylle Uuteen Seelantiin missä hän sai ensimmäisen työpaikkansa. Tällä matkalla hän vietti kuusi vuotta ja jonka aikana hän teki useita matkoja Australiaan harjoittaen siellä lampaiden leikkaajan ammattia. Kulta- ja timanttiesiintymät Etelä-Afrikassa houkuttelivat Edwardin lähtemään Etelä-Afrikkaan missä hän myös tapasi tulevan puolisonsa Hilma Hermanssonin. Hilma oli kotoisin Kokkolan Kvikantilta. Edward ja Hilma menivät naimisiin 1905 ja heidän ensimmäinen lapsi Elvira syntyi Etelä-Afrikassa 1906.

Vuonna 1912 Edward perheineen palasi Suomeen. Perhe asettui Helsinkiin ja siellä Elvira aloitti koulunkäyntinsä. Edward joka oli erikoistunut myös rakennusalaan, rakensi perheelle talon Lauttasaaren rannalle. Kesälomat Lauttasaarella ja aika yhdessä serkkujen kanssa Runtas-pihapiirissä Vexalassa olivat hauskoja aikoja Elviralle.

Pohjoisen kylmä ilmasto ei kuitenkaan enää sopinut isä Edwardille ja hän haaveili omasta lammastilasta Uudessa Seelannissa missä oli nuorena työskennellyt.

Keväällä 1917 he myivät talonsa Lauttasaarella ja alkoivat suunnittelemaan pitkää matkaa Uuteen Seelantiin. Perhe vietti viimeisen kesänsä kotimaassaan Runtas-pihapiirissä Vexalassa, Edwardin veljen Erik Johanin luona.

Elettiin kriittisiä aikoja Suomen historiassa. Elokuun lopussa tuli tieto, että maan raja Ruotsiin suljetaan 1. syyskuuta 1917.

Edwardin perheelle tuli kiire pakata. He saapuivat junalla Tornioon vain jokunen tunti ennen kuin raja Ruotsiin suljettiin. Matka jatkui läpi Ruotsin ja Norjan. Oslossa oli paikat varattu laivamatkaan yli Atlantin. New Yorkista matka jatkui junalla San Franciscoon, missä he saivat jälleen odottaa, tällä kertaa kokonaisen kuukauden. Odotusaikana San Franciscossa Elvira ja hänen nuorempi veli Hugo kävivät paikallista koulua.

Honolulussa jouduttiin jälleen odottamaan seuraavaa laivaa, jonka oli määrä viedä heidät viimeiselle etapille kohti uutta kotimaata.

Hilda kirjoitti vuonna 1959 kirjeessä kotiin Suomeen:

”Päätös myydä talomme Lauttasaarella koitui meidän tuhoksi. Koska rahaa ei saanut viedä maasta oli meidän pakko odottaa sodan jälkeistä aikaa saadaksemme rahamme. Toivoimme viimeiseen asti, että vaihtokurssi vakautuisi sodan edelliselle tasolle. Näin ei kuitenkaan käynyt. Kun aikanaan saimme rahamme oli niiden arvo vain kahdeksasosa aikaisemmasta arvosta. Uudessa kotimaassamme oli nyt vain purtava hampaita ja aloitettava alusta vielä kerran.”

Edward oli 45-vuotias, kun hän aloitti uutta elämäänsä Uudessa Seelannissa. Hän osti 3000 tynnyrialaa metsämaata läheltä Toa Toa ja alkoi hakata metsää laidunmaaksi.

Elvira kuvaa vanhempiansa uhrauksia eräässä kirjeessään Suomeen vuonna 1959 seuraavalla tavalla:

”Ensimmäisen maailmansodan jälkeen valtio antoi maata kotiin palaaville sotilaille ja uudisasukkaille. Kaikki uskoivat, että edessä on valoisa tulevaisuus mutta näin ei ollutkaan. Suuri osa maasta, josta metsä hakattiin ei vastannutkaan odotuksia. Huonoina aikoina monen oli pakko jättää maatilansa eikä paluuta tilalle ollut koskaan.

Isä aloitti myös tällä tavalla ja näin seurasi monta työntäyteistä vuotta vanhemmilleni. Isä ahkeroi tilalla samalla kun äiti työskenteli kaupungissa voidakseen pitää meidät lapset koulussa. Saimme kumpikin käydä kaksi vuotta koulua (Secondary School) ja olimme iloisia saatuaamme sen verran koulutusta. Hugon oli helppo oppia uusia asioita ja hänen olisi pitänyt saada jatkaa lisäopintoja. Hän oli aina ykkönen luokallaan. Itse olin aivan tavallinen, seurasin muita luokallani, ilman minkäänlaisia erityisiä saavutuksia muttei mitään erityisen pahojakaan tapoja. Mutta jos on äitiin uskomista olin kyllä välillä ”valtavan tyhmä”.

Hugo lähti heti koulunkäynnin loputtua farmille auttaakseen isää rakentamaan aitauksia, hakkamaan metsää, tekemään heinää ja leikkaamaan lampaita.

Tein konttorityötä kolme vuotta ennen kuin minäkin lähdin farmille auttaakseni lampaiden hoidossa ja muissa tilan töissä joihin ei koulussa opetettu. Kuten esimerkiksi ratsastuksen villisikojen metsästys. Kapteeni Cookin saapuessa Uuteen Seelantiin hän antoi muutaman villisian alkuasukkaille. Villisiat lisääntyivät nopeasti ja olivat nyt villinä kaikkialla maassa. Jos ne syövät nuoria lampaita on vain ase olkapäällä ratsastettava metsästämään”.

Vuodet kuluivat ja Edward kasvatti tilansa lammaskantaa ja sen tuotto antoi vakaan tulon. Elviran veli Hugo oli matkustanut Intiaan lähetysaarnajaksi missä hän kuoli vuonna 1939 auton räjähdyksessä.

Edwardin poismenon 31.3.1955 jälkeen jatkoi Elvira yhdessä äitinsä kanssa lammaskantaa hoitamista. Äiti kuoli 97-vuotiaana, 6.6.1976. Äitinsä poismenon jälkeen 70-vuotias Elvira jatkoi perhefarmin hoitamista vielä muutaman vuoden ennen kuin hän myi sen. Elvira oli elänyt koko elämänsä uurastamalla. Mutta hän oli ollut ahkera lukemaan ja hän oli epätavallisen kiinnostunut ja hänellä olikin laaja tietämys eri maista ja kansoista. Vuonna 1987 hän myi talonsa Opotikissa ja osti talon sinertävän Tyynen valtameren rannalta Waiotahi Beachistä. Hän alkoi matkustelemaan ja käymään paikoissa mistä hän nuorempana oli lukenut ja unelmoinut. Hän löysi syntymäpaikkansa Etelä-Afrikassa, hän risteili Etelä-Amerikan ja Afrikan ympäri, vieraili Galapagossaarilla, Alaskassa, Havaijilla, Kauko-idässä, matkusti junalla halki Kanadan ja USAn sekä Pietarista Beringin salmelle. Elvira Sundell testamenttasi osan omaisuudestaan Vexala byaforskare r.f.:lle rakennuttaakseen talon hänen ja hänen isänsä Edwardin muistolle.

George E. Sundqvist
Redwood City, CA 1998